

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

11 грудня 2018 р.

Київ

№ 715-р

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» протягом 01.04.2013 – першого півріччя 2018 року встановили економічно необґрунтовану ціну реалізації засобу контролю та обмежили доступ на загальнодержавний ринок засобів контролю іншим суб'єктам господарювання.

За результатами розгляду Антимонопольним комітетом України справи № 143-26.13/107-17 такі дії ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються встановлення економічно необґрунтованих цін реалізації засобів контролю та обмеження доступу на загальнодержавний ринок засобів контролю інших суб'єктів господарювання.

На Відповідачів накладено такі штрафи: на ТОВ «НВП «Гаммаграфік» – 1 755 072 (один мільйон сімсот п'ятдесят п'ять тисяч сімдесят дві) гривні, на ДП «Укрелекон» – 798 118 (сімсот дев'яносто вісім тисяч сто вісімнадцять) гривень, та зобов'язано Відповідачів припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 143-26.13/107-17 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» та державним підприємством «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 1 статті 50 та пунктом 1 і 5 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон), та подання Департаменту розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції та Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 02.10.2018 № 143-26.13/107-17/351-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. Відповідачі

(1) Відповідачами у справі є такі суб'єкти господарювання:

- (а) товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» (ідентифікаційний код 23500426, адреса: 03190, м. Київ, пров. Баумана, буд. 6, кв. 7, далі – ТОВ «НВП «Гаммаграфік»)) (далі – Відповідач-1);

(б) державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» (ідентифікаційний код 32253785, адреса: 04055, м. Київ, пл. Львівська, буд. 8, далі – ДП «Укрелекон») (далі – Відповідач-2).

1.1. Відповідач-1 – ТОВ «НВП «Гаммаграфік»

(2) Відповідно до Статуту ТОВ «НВП «Гаммаграфік», наданого листом від 11.11.2016 № 642 у відповідь на вимогу Комітету від 21.10.2016 № 130-29/08-11265, метою діяльності товариства є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції (товарах), роботах, послугах та реалізація на підставі одержаного прибутку соціально-економічних інтересів учасників товариства.

Учасником ТОВ «НВП «Гаммаграфік» відповідно до Статуту є ТОВ «Гаммаграфік» (ідентифікаційний код 19026806).

Як вбачається з відомостей щодо ТОВ «НВП «Гаммаграфік», які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), основним видом діяльності товариства є друкування іншої продукції (код КВЕД 18.12).

1.2. Відповідач-2 – ДП «Укрелекон»

(3) Відповідно до Статуту ДП «Укрелекон», наданого листом від 11.11.2016 № 210 у відповідь на вимогу Комітету від 21.10.2016 № 130-29/08-11267, ДП «Укрелекон» засноване на державній власності та належить до сфери управління Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України).

Підприємство утворено з метою науково-технічного, правового та організаційного забезпечення державних заходів щодо запровадження в Україні сучасних прозорих для контролю електронних технологій у сферах товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків, а також забезпечення ефективного функціонування системи державного контролю за надходженнями обов'язкових платежів до державного бюджету.

Основною метою діяльності підприємства є отримання прибутку. Підприємство провадить свою діяльність на комерційній основі.

Згідно із Статутом предметом діяльності ДП «Укрелекон» є здійснення різних видів діяльності, зокрема:

послуги з надання інформаційного еквайрингу;
науково-дослідна, науково-методична, нормотворча, організаційно-інформаційна, видавнича діяльність у сферах товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків, фінансового контролю, електронної комерції, електроніки, інформатики, зв'язку та управління;
інша діяльність, не заборонена законодавством України.

Як вбачається з відомостей, які містяться в ЄДР, основним видом діяльності ДП «Укрелекон» є дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук (код КВЕД 72.19).

Державною фіскальною службою України видано наказ від 27.06.2018 № 414, яким вирішено реорганізувати ДП «Укрелекон» шляхом його приєднання до державного підприємства «Сервісно – видавничий центр» (ідентифікаційний код 25286486, адреса: 04080, м. Київ, вул. Нижньоюрківська, буд. 6, далі – ДП «СВЦ»).

Зокрема зазначеним наказом ДП «СВЦ» визнано правонаступником майна, прав та обов'язків ДП «Укрелекон».

- (4) Отже, Відповідачі є суб'єктами господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Процесуальні дії

- (5) З метою перевірки інформації із звернення товариства з обмеженою відповідальністю «Франко Пак» (ідентифікаційний код 33053096, далі – ТОВ «Франко-Пак»), адресованого Антимонопольному комітету України державною установою «Урядовий контактний центр» щодо друку голограм для книг з обліку розрахункових операцій, що призначені для державних установ (вх. № 8-01/9512ел/п від 05.10.2016), Комітетом проведено відповідне дослідження.

- (6) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 18.09.2017 № 08/188-р розпочато розгляд справи № 143-26.13/107-17 за ознаками вчинення товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» і державним підприємством «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктами 1 і 5 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій шляхом встановлення цін реалізації засобів контролю та обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

- (7) Державним уповноваженим Комітету надіслано ТОВ «НВП «Гаммаграфік» копію розпорядження про початок розгляду справи листом від 19.09.2017 № 143-29/08-10128 та до ДП «Укрелекон» листом від 19.09.2017 № 143-29/08-10129.

- (8) Листом від 02.10.2018 № 143-29/08-12993 надіслано ТОВ «НВП «Гаммаграфік» копію подання з попередніми висновками у справі від 02.10.2018 № 143-26.13/107-17/351-спр.

- (9) На копію подання з попередніми висновками ТОВ «НВП «Гаммаграфік» листом від 19.10.2018 № 547 (зареєстрований у Комітеті 25.10.2018 за № 8-01/12899) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 143-26.13/107-17.

- (10) Листом від 02.10.2018 № 143-29/08-12994 надіслано ДП «Укрелекон» копію подання з попередніми висновками у справі від 02.10.2018 № 143-26.13/107-17/351-спр.

У зв'язку з неотриманням ДП «Укрелекон» поштового відправлення від 02.10.2018 № 143-29/08-12994, зазначений лист було вручено 11.10.2018 нарочним представнику ДП «Укрелекон».

- (11) На копію подання з попередніми висновками ДП «Укрелекон» листом від 22.10.2018 № 218 (зареєстрований у Комітеті 25.10.2018 за № 8-01/12896) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 143-26.13/107-17.

3. Нормативно-правове регулювання

- (12) Правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг визначаються Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон). Дія Закону поширюється на всіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених

осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

- (13) Відповідно до статті 2 Закону РРО – це пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для подальшого переказу. До реєстраторів розрахункових операцій належать: електронний контрольно-касовий апарат, електронний контрольно-касовий реєстратор, вбудований електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) тощо.
- (14) Книга обліку розрахункових операцій – це прошнурована і належним чином зареєстрована в органах доходів і зборів книга, що містить щоденні звіти, які складаються на підставі відповідних розрахункових документів щодо руху готівкових коштів, товарів (послуг) (далі – Книга ОРО).
- (15) Розрахунковий документ – це документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) коштів, купівлі-продажу іноземної валюти, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну.
- (16) Центр сервісного обслуговування – суб'єкт господарювання, який за договором з постачальником надає послуги щодо введення в експлуатацію, технічного обслуговування, гарантійного, післягарантійного ремонту реєстраторів розрахункових операцій.
- (17) Відповідно до статті 7 Закону порядок реєстрації, опломбування та застосування РРО, що застосовуються для реєстрації розрахункових операцій за товари (послуги), встановлюється органами доходів і зборів. Порядок реєстрації, опломбування та застосування реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для реєстрації операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, також встановлюється органами доходів і зборів за погодженням з Національним банком України.
- (18) Наказом Міністерства фінансів України від 14.06.2016 № 547 «Про затвердження порядків щодо реєстрації реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій» затверджено такі Порядки:

реєстрації та застосування реєстраторів розрахункових операцій, що застосовуються для реєстрації операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, який поширюється на усіх суб'єктів господарювання та їх представників (уповноважених осіб), які здійснюють операції з купівлі-продажу іноземної валюти;

реєстрації та ведення розрахункових книжок, книг обліку розрахункових операцій (далі – Порядок ведення розрахункових книжок), який поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі та використовують розрахункові книжки та книги обліку розрахункових операцій;

опломбування реєстраторів розрахункових операцій, яке поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників

(уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які використовують реєстратори розрахункових операцій (далі – Порядок опломбування).

- (19) Відповідно до зазначених Порядків засіб контролю – це спеціальна номерна пломба у вигляді прямокутника розміром 79 x 24 мм з фігурною вирубкою на краях, розділеного лінією перфорації на дві частини. Засіб контролю складається з трьох шарів: клейовий шар, папір, фольга гарячого тиснення.
- (20) Наказом Державної податкової адміністрації України від 06.07.2010 № 485 «Про затвердження Форми засобу контролю» (далі – Наказ № 485), з метою забезпечення якості та надійності, унеможливлення підробки засобів контролю, на виконання Наказу № 546, було затверджено Форму засобу контролю підвищеного рівня захисту для опломбування, зокрема, РРО, Книг ОРО.
- (21) Відповідно до вимог Порядку ведення розрахункових книжок суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі при продажу товарів у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, зобов'язані зареєструвати книги ОРО. Реєстрація книг ОРО здійснюється в контролюючому органі за основним місцем обліку суб'єкта господарювання як платника податків.
- (22) Згідно з Порядком ведення розрахункових книжок книга ОРО повинна бути прошнурована, послідовно пронумерована та мати належним чином установлені засоби контролю, щоб унеможливити розшнурування книги ОРО або вилучення її аркушів без порушення цілісності засобу контролю.
- (23) Одними з підстав прийняття керівником контролюючого органу рішення про скасування реєстрації книги ОРО на окрему господарську одиницю, відповідно до Порядку ведення розрахункових книжок, є порушення цілісності засобу контролю, встановленого на книгу ОРО, та/або виявлення факту опломбування книги ОРО підробленим засобом контролю або таким, номер якого не збігається з номером, зазначеним у реєстраційній заяві. При цьому, у разі наявності таких підстав, контролюючим органом за місцем реєстрації книги ОРО може бути прийнято рішення про переопломбування такої книги.
- (24) При переопломбуванні книги ОРО виправляються дані про встановлений засіб контролю та вносяться відповідні зміни до інформаційної системи Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України). Помітки, викреслювання, виправлення засвідчуються підписом посадової особи та печаткою контролюючого органу. Цілісність та справжність засобів контролю встановлюються за методикою їх виробника.
- (25) Відповідно до пункту 3 розділу II Порядку опломбування, опломбування РРО здійснюється центром сервісного обслуговування (далі – ЦСО) після персоналізації РРО перед його реєстрацією в контролюючому органі; після ремонту РРО, що потребував доступу до внутрішніх вузлів РРО; при заміні засобу контролю РРО; після перевірки РРО на відповідність конструкторсько-технологічній та програмній документації (далі – документація) виробника; при прийнятті на сервісне обслуговування РРО, який раніше обслуговувався в іншому ЦСО; за рішенням контролюючого органу.
- (26) Пунктом 1 розділу II Порядку опломбування передбачено, що введення РРО та зовнішніх модемів в експлуатацію, їх технічне обслуговування та ремонт здійснюються ЦСО виключно на підставі договорів про технічне обслуговування та ремонт РРО, укладених із суб'єктами господарювання. Виконання зазначених робіт

іншими особами або ЦСО без укладення із суб'єктами господарювання відповідних договорів забороняється. Застосування РРО, опломбованого засобами контролю ЦСО, з яким суб'єкт господарювання не уклав договору про технічне обслуговування та ремонт РРО, вважається порушенням встановленого порядку опломбування.

- (27) Цілісність та справжність пломб (засобів контролю) на корпусі, блоках та фіскальному блоці визначаються за методикою, затвердженою їх виробником. ЦСО забороняється використовувати засоби контролю не за призначенням, а також передавати чи продавати їх без здійснення операції опломбування.
- (28) Розпломбування РРО та вилучення довідки про опломбування здійснюються ЦСО, з яким суб'єктом господарювання укладено договір про технічне обслуговування та ремонт РРО, в тому числі у випадках порушення цілісності пломб та/або засобів контролю, закінчення строку використання засобів контролю.
- (29) У разі виявлення несправностей РРО, а також пошкодження засобів контролю суб'єкт господарювання зобов'язаний протягом робочого дня, коли було виявлено несправності чи пошкодження, письмово або засобами електронного зв'язку в довільній формі повідомити ЦСО, а також протягом двох робочих днів після дня виявлення несправностей чи пошкодження письмово або засобами електронного зв'язку в довільній формі повідомити про це контролюючий орган, в якому суб'єкт господарювання зареєстрований як платник податків.
- (30) Контроль за відповідністю конструкції та програмного забезпечення РРО документації виробника, у тому числі перевірка програмного забезпечення за допомогою верифікатора, здійснюються на підставі рішення керівника контролюючого органу шляхом проведення фактичних та документальних перевірок відповідно до Податкового кодексу України.
- (31) Перевірки проводяться уповноваженими посадовими особами контролюючого органу в тому числі у таких випадках:
- відсутність або порушення цілісності пломб та/або засобів контролю ЦСО або виробника;
 - закінчення строку використання засобів контролю;
 - виявлення факту опломбування РРО підробленим засобом контролю або таким, серія та номер якого не збігаються із серією та номером, що зазначені в довідці про опломбування тощо.
- (32) Отже, чинні нормативно-правові акти встановлюють обов'язковість використання суб'єктами господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі під час продажу товарів у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг реєстраторів розрахункових операцій або у випадках, передбачених Законом, книги обліку розрахункових операцій. При цьому РРО та книги ОРО повинні мати належним чином установлені засоби контролю.

4. Опис ринку, на якому діють Відповідачі

- (33) Як зазначалось у пункті 19 цього рішення, засіб контролю (далі – Засіб контролю, ЗК) – це спеціальна номерна пломба у вигляді прямокутника розміром 79 x 24 мм з фігурною вирубкою на краях, розділеного лінією перфорації на дві частини.
- (34) Товаром, що є об'єктом аналізу, є засоби контролю, які обертаються на території України, мають продавця (ТОВ «НВП «Гаммаграфік») та покупців - суб'єктів

господарювання: ЦСО (як основні покупці), суб'єктів господарювання, які здійснюють друк та/або продаж Книг ОРО, та суб'єктів, що використовують РРО та книги ОРО.

- (35) При цьому за споживчими характеристиками, функціональним призначенням, умовами споживання та реалізації на території України не має подібного або аналогічного засобам контролю товару.
- (36) Товарними межами ринку, з урахуванням відсутності взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах яких споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання засобів контролю до споживання іншого товару, є ринок засобів контролю, на які з моменту введення в дію відповідних нормативно-правових актів є попит та пропозиція.
- (37) Ринок засобів контролю є загальнодержавним ринком, з урахуванням того, що покупцями засобів контролю ТОВ «НВП «Гаммаграфік» є суб'єкти господарювання незалежно від території, на якій останні зареєстровані, фактично знаходяться, або в межах якої здійснюють господарську діяльність. Також фізичні та технічні характеристики засобів контролю, рівень транспортних витрат та відсутність обмежень щодо вивезення/ввезення в межах території України не спричиняють обмежень у їх транспортуванні територією України.
- (38) Покупцями засобів контролю є три групи суб'єктів господарювання:
- суб'єкти господарювання, їх господарські одиниці та представники (уповноважені особи) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі та використовують розрахункові книжки та книги обліку розрахункових операцій;
 - центри сервісного обслуговування, що здійснюють придбання засобів контролю для суб'єктів господарювання, їх господарських одиниць та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які використовують реєстратори розрахункових операцій, що перебувають на обслуговуванні зазначених ЦСО;
 - суб'єкти господарювання, які здійснюють друк та/або продаж Книг ОРО.
- (39) При цьому для перелічених вище покупців придбання засобів контролю не є їх вибором, а є обов'язковою передумовою для здійснення останніми обраного виду господарської діяльності.
- (40) Відповідно до інформації, наданої ДФС України листом від 23.02.2017 № 2949/5/99-99-14-05-01-16 у відповідь на вимогу Комітету від 31.01.2017 № 130-29/08-956: *«Основними споживачами засобів контролю згідно з вимогами чинного законодавства є центри сервісного обслуговування (далі – ЦСО)».*
- (41) Зазначене вище також підтверджується інформацією, наданою ДП «Укрелекон» листом від 10.01.2017 № 04 у відповідь на вимогу Комітету від 20.12.2016 № 130-29/08-13540: *«Основними споживачами (заявниками) засобів контролю є центри сервісного обслуговування реєстраторів розрахункових операцій».*
- (42) Також ДП «Укрелекон» у вищезгаданому листі зазначило перелік таких ЦСО:
- ТОВ ЦСО «Київський регіональний центр» (ідентифікаційний код 24588044);
 - Дочірнє підприємство «Науково-виробниче підприємство «Укрприборсервіс» (ідентифікаційний код 25386443);
 - ТОВ «Карвалі» (ідентифікаційний код 31240885);
 - ТОВ «Цвітова – сервіс» (ідентифікаційний код 22366931);
 - Фірма «ЮТИС» ТОВ (ідентифікаційний код 23865317);

ТОВ «Клас-люкс» (ідентифікаційний код 31896698);
 ПП «Яркос» (ідентифікаційний код 40429132);
 МПП «Комес-електронік 2000» (ідентифікаційний код 30029165);
 ТОВ «ТЦ «Укрсервіс» (ідентифікаційний код 39215217).

- (43) Часовими межами досліджуваного ринку є 2013 – перше півріччя 2018 року, тобто проміжок часу, протягом якого залишались незмінними структура ринку та співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Отже, ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» протягом 2013 – першого півріччя 2018 року здійснювали діяльність із реалізації засобів контролю на загальнодержавному ринку засобів контролю.

5. Встановлення антиконкурентних узгоджених дій

5.1. Забезпечення виготовлення засобів контролю одним суб'єктом господарювання та обмеження доступу потенційним конкурентам на ринок засобів контролю

- (44) Відповідно до наказу Державної податкової адміністрації України «Про впровадження системи державного контролю за виготовленням, реалізацією та застосуванням засобів контролю» від 21.09.2004 № 546 (далі – Наказ № 546) ДП «Укрелекон» було доручено організацію централізованого виготовлення та розповсюдження засобів контролю і формування звітності щодо розповсюдження засобів контролю.

Також Наказом № 546 ДП «Укрелекон» було зобов'язано у місячний строк розробити форму засобу контролю нового зразка, підготувати технічні вимоги до засобів контролю та методичку, за якою визначається їх цілісність та справжність, надати пропозиції про внесення змін до нормативних актів щодо застосування засобів контролю; та у двомісячний строк забезпечити централізоване виготовлення засобів контролю нової форми в необхідних обсягах і безперебійне забезпечення ними суб'єктів підприємницької діяльності, а також ведення інформаційної бази даних щодо засобів контролю та їх користувачів.

- (45) ДП «Укрелекон» реалізувало свої повноваження, надані Державною податковою адміністрацією України (на сьогодні – ДФС України), у частині організації централізованого виготовлення та розповсюдження засобів контролю і формування звітності щодо розповсюдження засобів контролю, у тому числі шляхом укладення з ТОВ «НВП «Гаммаграфік» договору № 1816УК від 18.01.2006 (далі – Договір), предметом якого є зобов'язання ТОВ «НВП «Гаммаграфік» з централізованого виготовлення ЗК, забезпечення ними заявників, укладення з ними договорів на забезпечення пломбами, ведення інформаційної бази даних щодо виготовлення, реалізації, розповсюдження та застосування пломб.

- (46) Відповідно до інформації, наданої ДП «Укрелекон» листами від 10.01.2017 № 04 та від 23.08.2018 № 186, а також наданої ТОВ «НВП «Гаммаграфік» листами від 14.03.2017 № 367 та від 18.10.2018 № 546, протягом 2013 – першого півріччя 2018 року виготовлено та реалізовано засобів контролю в такій кількості (обсяг товару, який обертається на ринку):

січень-березень 2013 року – 468 143 штуки;
 квітень-грудень 2013 року – 884 443 штуки;
 2014 рік – 850 147 штук;
 2015 рік – 1 061 890 штук;
 2016 рік – 869 069 штук;
 2017 рік – 892 595 штук;

січень-червень 2018 року – 373 127 штук.

- (47) У вартісному показнику реалізовано засобів контролю, які обертаються на ринку:
січень-березень 2013 року – на 2 331 352,14 грн з ПДВ;
квітень-грудень 2013 року – на 8 809 052,28 грн з ПДВ;
2014 рік – на 8 467 464,12 грн з ПДВ;
2015 рік – на 10 576 424,40 грн з ПДВ;
2016 рік – на 8 655 927,24 грн з ПДВ;
2017 рік – на 8 890 246,20 грн з ПДВ;
січень-червень 2018 року – на 3 716 344,92 грн з ПДВ.
- (48) Продавцем засобів контролю є один суб'єкт господарювання – ТОВ «НВП «Гаммаграфік». Зазначене підтверджується наступним.
- (49) Відповідно до інформації, наданої ДФС України листом від 23.02.2017 № 2949/5/99-99-14-05-01-16 у відповідь на вимогу Комітету від 31.01.2017 № 130-29/08-956: «ДП «Укрелекон» на виконання Наказу № 546 укладено з ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» договір від 18.01.2016 № 1816УК, на підставі якого замовлено виготовлення та реалізацію засобів контролю.
*Зазначений договір не оскаржувався в судовому порядку і є чинним.
...Отримання засобів контролю ЦСО від підприємства виробника здійснюється на підставі: наданих документів, що підтверджують державну реєстрацію та отримання статусу ЦСО (договір з виробником/постачальником РРО); отриманого ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» погодження ДП «Укрелекон» на укладення договору про забезпечення ЦСО засобами контролю; укладеного з ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» договору про забезпечення ЦСО засобами контролю; поданих ЦСО заявок. Засоби контролю виготовляються і реалізуються ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» певному ЦСО після здійснення оплати та в кількості, вказаній у заявках».*
- (50) Зазначена інформація також була підтверджена ДП «Укрелекон» листом від 10.01.2017 № 04 у відповідь на вимогу Комітету від 20.12.2016 № 130-29/08-13540: «ДП «Укрелекон» не виготовляє та не розповсюджує засоби контролю самостійно, а лише організовує їх централізоване виготовлення та розповсюдження.
*...Реалізація засобів контролю для центрів сервісного обслуговування (заявників) здійснюється підприємством-виробником – Товариством з обмеженою відповідальністю «Гаммаграфік» - відповідно до умов Договору № 1816УК від 18.01.2006 з ДП «Укрелекон» (розділ 4) та вимог нормативно-правових актів.
...ДП «Укрелекон» не виготовляє та не розповсюджує засоби контролю самостійно, а лише організовує їх централізоване виготовлення та розповсюдження і безпосередньо не взаємодіє з центрами сервісного обслуговування (заявниками), зокрема з суб'єктами господарювання, що друкують книги з обліку розрахункових операцій».*
- (51) На ринку засобів контролю наявне адміністративне обмеження, яке є бар'єром для вступу потенційних конкурентів на ринок, а саме:

відповідно до Наказу № 546 ДП «Укрелекон» було доручено організацію централізованого виготовлення та розповсюдження засобів контролю і формування звітності щодо розповсюдження засобів контролю. Отже, повноваження допуску будь-якого нового суб'єкта господарювання на зазначений ринок належать ДП «Укрелекон».

- (52) Щодо причин делегування таких повноважень ДП «Укрелекон» та недоцільності їх здійснення ДФС України, остання листом від 05.05.2017 № 7516/5/99-99-14-05-01-16 у відповідь на вимогу Комітету від 13.04.2017 № 130-29/08-4009 повідомила:
«Однак у Кодексі та у Положенні № 236 не передбачено безпосереднього централізованого виготовлення, зберігання та продаж засобів контролю для реєстраторів розрахункових операцій та формування звітності щодо їх розповсюдження, як це передбачено п.п. 19.1.18 п. 19.1. ст. 19 Кодексу щодо марок акцизного податку.
...У той же час державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків» (ДП «Укрелекон») засноване на державній власності та належить до сфери управління ДФС. Згідно зі ст. 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» уповноважений орган управління (засновник, орган управління майном) зокрема приймає рішення про створення підприємства, заснованого на державній власності, розробляє проекти його установчих документів, затверджує його статут і стратегічний план та здійснює контроль за їх дотриманням тощо. Отже саме уповноважений орган (засновник, орган управління майном) управління визначає мету, предмет діяльності, основні завдання та напрям діяльності державного підприємства.
Пунктом 2.1. Статуту ДП «Укрелекон» встановлено, що підприємство утворено з метою науково-технічного, правового та організаційного забезпечення державних заходів щодо запровадження в Україні сучасних прозорих для контролю електронних технологій у сферах товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків, а також забезпечення ефективного функціонування системи державного контролю за надходженнями обов'язкових платежів до державного бюджету.
...Також щодо пропозиції виготовлення та розповсюдження засобів контролю для реєстраторів розрахункових операцій ДФС без залучення ДП «Укрелекон» слід зазначити.
Органи ДФС, зокрема, здійснюють контроль за діяльністю суб'єктів господарювання, які застосовують реєстратори розрахункових операцій при проведенні готівкових розрахунків та, у разі встановлення порушень вимог законодавства, зокрема щодо опломбування реєстраторів розрахункових операцій засобами контролю, застосовують до них відповідні штрафні (фінансові) санкції.
У таких умовах розповсюдження засобів контролю органами ДФС сприятиметься суб'єктами господарювання, зокрема представниками малого та середнього бізнесу, як можливість мати інформацію щодо проблем з опломбуванням реєстраторів розрахункових операцій на їх конкретних господарських об'єктах та відповідна корупційна складова. Такі побоювання спричинятимуть конфлікти суб'єктів господарювання з органами ДФС, обвинувачення ДФС у проведенні перевірок для збільшення доходів від продажу засобів контролю та в кінцевому підсумку підірватимуть довіру до Держави з боку платників податків».
- (53) Відповідно до інформації, наданої ДП «Укрелекон» листом від 22.02.2017 № 40 у відповідь на вимогу Комітету від 31.01.2017 № 130-29/08-955:
«Для можливості виготовлення та розповсюдження засобів контролю (пломб) без залучення інших суб'єктів господарювання ДП «Укрелекон» повинно придбати відповідне виробниче, технологічне та комп'ютерне обладнання, забезпечити постачання необхідних витратних матеріалів, найняти відповідний кваліфікований персонал та провести його виробниче навчання, придбати відповідні ліцензії на використання програмного забезпечення, переукладення договорів із заявниками тощо. Виконання функцій з виготовлення, персоналізації, розповсюдження засобів контролю, формування відповідної звітності безпосередньо ДП «Укрелекон» неодмінно призведе до зростання як собівартості, так і відпускнуої ціни засобу контролю, що на сьогоднішній день є економічно недоцільним».

- (54) При цьому особливості товару – засобів контролю, їх функціональне призначення, ризик фальсифікації або підробки ставлять під сумнів доцільність одночасного функціонування на ринку кількох суб'єктів господарювання, що будуть їх виготовляти та розповсюджувати.
- (55) На користь ефективності, з точки зору захисту від фальсифікації та підробок засобів контролю, моделі їх виготовлення та розповсюдження одним суб'єктом господарювання свідчить інформація, надана ДФС України листом від 15.11.2016 № 19727/5/99-99-14-05-01-16 у відповідь на вимогу Комітету від 21.10.2016 № 130-23/08-11266: *«Додатково слід зазначити, що на сьогодні не виявлено жодного факту фальсифікації або підробки ЗК. Враховуючи вищевикладене, впроваджена система державного контролю щодо виготовлення, реалізації та застосування ЗК повною мірою відповідає вимогам чинного законодавства, є зручною та прозорою, можливість контролю державою забезпечено».*
- (56) При цьому конкуренція між потенційними учасниками ринку могла б бути забезпечена шляхом дотримання конкурентної (конкурсної) процедури відбору єдиного виробника як на етапі його визначення, а саме у 2006 році, перед укладенням ДП «Укрелекон» договору з ТОВ «НВП «Гаммаграфік», так і через заздалегідь визначений термін (періодично), який буде достатнім для планування своєї господарської діяльності суб'єктом господарювання, у тому числі в частині отримання прибутку, та усвідомлення таким суб'єктом ризику, що несе конкурентне майбутнє змагання, яке буде стимулювати до реалізації якісного товару за економічно обґрунтованою вартістю.
- (57) Відповідно до інформації, наданої ДП «Укрелекон» листом від 10.01.2017 № 04 у відповідь на вимогу Комітету від 20.12.2016 № 130-29/08-13540: *«Водночас, у зв'язку зі зміною у 2010 році керівництва ДП «Укрелекон» та враховуючи відсутність колишніх директора ДП «Укрелекон» і головного бухгалтера ДП «Укрелекон» відповідно до вимог законодавства була проведена інвентаризація документів та основних засобів підприємства, в ході якої встановлено, що більшість бухгалтерських та фінансово-господарських документів ДП «Укрелекон» до 2010 року включно відсутня. Враховуючи вищевикладене, ДП «Укрелекон» не має інформації щодо мети та передумов (перемовин, конкурсів, іншого) укладення відповідного договору та не може надати копії підтверджуючих документів через їх відсутність».*
- (58) Обґрунтовуючи, чому ДП «Укрелекон» уклало Договір саме з ТОВ «НВП «Гаммаграфік», останнє в листі від 14.03.2017 № 367 повідомило: *«На час укладання договору з ДП «Укрелекон» наше підприємство мало багаторічний досвід безпосереднього виконання комплексу робіт та послуг з виготовлення та розповсюдження засобів контролю, успішно впроваджувало діяльність з голографічного захисту документів і товарів відповідно до ліцензійних умов здійснення зазначеної діяльності, мало досвідчений та кваліфікований персонал і високотехнологічне обладнання, відповідні технології та програмне забезпечення, та було першим в Україні підприємством, що застосовувало новітні технології щодо обліку документів і товарів та контролю за рухом їх в автоматизованому режимі».*
- (59) Відповідно до п. 3.3 Договору ТОВ «НВП «Гаммаграфік» має переважне право перед іншими заявниками на продовження строку дії цього Договору. При цьому строк дії встановлено Договором до 31 грудня 2026 року.

- (60) Отже, у Комітеті відсутня інформація, яка свідчила б про порядок визначення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» єдиним суб'єктом господарювання, що виготовляє та розповсюджує засоби контролю на конкурентних (конкурсних) засадах.
- (61) Ринковою (монопольною) владою є здатність суб'єкта господарювання (групи суб'єктів господарювання) визначати чи суттєво впливати на умови обороту товару на ринку, не допускати, усувати, обмежувати конкуренцію, зокрема підвищувати ціну та підтримувати її вище рівня ціни, що існував би за умов значної конкуренції.
- (62) ТОВ «НВП «Гаммаграфік» самостійно не має відповідної ринкової влади. Зазначене випливає з повноважень, які державою надано ДП «Укрелекон», у тому числі в частині делегування останньому функції організації централізованого виготовлення та розповсюдження засобів контролю і формування звітності щодо розповсюдження засобів контролю.
- (63) ДП «Укрелекон» реалізувало свої повноваження в тому числі шляхом укладення з ТОВ «НВП «Гаммаграфік» Договору, за умовами якого ТОВ «НВП «Гаммаграфік» зобов'язане:
- забезпечити виготовлення та реалізацію ЗК у достатніх обсягах відповідно до заявок заявників;
 - укладати договори із заявниками про забезпечення їх ЗК;
 - забезпечити ведення баз даних: заявок заявників на забезпечення їх ЗК, даних про договори заявників з постачальниками (постачальниками-виробниками) РРО, даних щодо переліку моделей РРО, які знаходяться на технічному обслуговуванні, гарантійному та післягарантійному ремонті у заявників, даних зі звітності заявників щодо застосування ЗК;
 - забезпечити доставку ЗК до заявників;
 - забезпечити контроль якості виготовлення ЗК;
 - не передавати третім особам матриці та коди формування контрольно-облікової інформації, виготовлені відповідно до цього договору, а також не виготовляти їх для третіх осіб;
 - здійснювати розрахунки з ДП «Укрелекон» в порядку та на умовах, передбачених цим договором;
 - здійснювати за власний рахунок телефонні переговори, відправку факсів тощо під час роботи із заявниками;
 - щомісячно надавати вхідні дані для формування звітності з розповсюдження ЗК в електронній формі ДП «Укрелекон»;
 - для ведення обліку та формування звітів щодо виготовлених, реалізованих та розповсюджених ЗК надати ДП «Укрелекон» права на використання для цього автоматизованої системи обліку та контролю тощо.
- (64) За умовами Договору ДП «Укрелекон» зобов'язане:
- забезпечувати інформування заявників про залучення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» до виконання вимог Наказу № 546 та сприяти останньому в укладанні із зазначеними заявниками відповідних договорів на забезпечення їх ЗК;
 - протягом дії цього Договору забезпечити організаційний, правовий та методичний супровід виконання цього Договору під час роботи із Заявниками;
 - формувати щомісячну звітність, а також вчиняти інші юридичні дії, пов'язані з такою звітністю, відповідно до чинного законодавства України.
- (65) Умови, за яких ТОВ «НВП «Гаммаграфік» здійснює постачання ЗК, регламентовані відповідними нормативно-правовими актами та Договором, а саме:
- науково-технічні вимоги до ЗК, визначені в наказі ДПА України, що затверджує їх форму;

покупцями можуть бути виключно суб'єкти господарювання, які мають право на забезпечення їх ЗК відповідно до нормативно-правових актів;
ТОВ «НВП «Гаммаграфік» лише на підставі заявки заявників на отримання ЗК повинно надати останнім рахунок-фактуру, за якою заявники здійснюють оплату за партію ЗК;
термін постачання партії ЗК заявнику також регламентовано Договором та він не повинен перевищувати 10 робочих днів з дати зарахування грошових коштів на рахунок ТОВ «НВП «Гаммаграфік» відповідно до виставленого ним рахунку;
доставку партії ЗК, відповідно до умов Договору, повинно здійснювати ТОВ «НВП «Гаммаграфік» безкоштовно, у разі перевищення обсягу останньої 100 одиниць; в інших випадках доставку здійснює ТОВ «НВП «Гаммаграфік» за рахунок заявника;
під час виявлення заявниками ЗК, що мають виробничі дефекти, ТОВ «НВП «Гаммаграфік», відповідно до умов Договору, повинно прийняти такі ЗК за актом рекламації, замінити їх на інші протягом 10 робочих днів із дня отримання акта; заміна здійснюється за рахунок ТОВ «НВП «Гаммаграфік»;
ТОВ «НВП «Гаммаграфік» має передбачене Договором право в спірних питаннях щодо визнання бракованими примірників ЗК, звернутись до Київського НДІ судових експертиз Міністерства юстиції України за висновком експертів, про що заявник ЗК повинен бути повідомлений ТОВ «НВП «Гаммаграфік».

- (66) Також зазначеним Договором узгоджена відпускна ціна одного ЗК, розмір винагороди ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та сума коштів, яку ТОВ «НВП «Гаммаграфік» зобов'язане повертати ДП «Укрелекон» щомісячно.
- (67) Так, пунктом 5.3. Договору передбачалося, що ТОВ «НВП «Гаммаграфік» утримує винагороду згідно з п. 5.1 Договору з грошових коштів, отриманих від Заявників. Решту коштів ТОВ «НВП «Гаммаграфік» зобов'язане повертати ДП «Укрелекон» щомісячно до 20 числа за попередній місяць. Додатковою угодою від 30.01.2006 до Договору було внесено зміни, зокрема, змінено назву розділу «5. ВАРТІСТЬ РОБІТ ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ», а в п. 5.3 зазначалася вартість робіт ДП «Укрелекон» та вказано, що ТОВ «НВП «Гаммаграфік» перераховує належну суму ДП «Укрелекон» щомісячно до 20 числа за попередній місяць або в інші терміни за усною домовленістю сторін.
- (68) Відповідно до умов Договору ціна, за якою реалізується один ЗК, може бути змінена за взаємною згодою ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон».
- (69) Також умовами Договору обмежена загальна вартість ЗК, що зобов'язується централізовано виготовляти в необхідних обсягах ТОВ «НВП «Гаммаграфік», сумою, яка не перевищує 200 млн грн.
- (70) Додатковою угодою № 3 від 19.08.2013 до Договору були встановлені додаткові обмеження самостійності ТОВ «НВП «Гаммаграфік» щодо реалізації ЗК, а саме: передбачена процедура надсилання запиту ТОВ «НВП «Гаммаграфік» на адресу ДП «Укрелекон» щодо можливості укладення із заявником договору про забезпечення ЗК разом з відповідними документами заявника в додатку; подальша перевірка зазначених документів ДП «Укрелекон» та надіслання на адресу ТОВ «НВП «Гаммаграфік» за її результатами примірника запиту з позначкою «погоджено».
- (71) Крім того, ДП «Укрелекон» листом від 23.08.2018 № 186 у відповідь на вимогу Комітету від 12.06.2018 № 143-29/08-7093 повідомило, що укладений

ДП «Укрелекон» Договір з ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та його положення на серпень 2018 року є чинними.

- (72) Із зазначеного можна зробити висновок, що ТОВ «НВП «Гаммаграфік» самостійно не має ринкової влади, а здатне визначати чи суттєво впливати на умови обороту засобів контролю на ринку лише в межах чинних нормативно-правових актів, а в частині можливого суттєвого підвищення ціни на ЗК та підтримування її вище рівня цін, які існували б за умов значної конкуренції, – лише за взаємною згодою з ДП «Укрелекон», що була б оформлена внесенням відповідних змін до Договору.
- (73) Так додатковими угодами до Договору (від 27.01.2006 та від 30.01.2006) були внесені зміни в частині предмета Договору, а саме, була обмежена загальна вартість засобу контролю, який зобов'язується централізовано виготовляти в необхідних обсягах ТОВ «НВП «Гаммаграфік», сумою, яка спочатку не перевищувала 90 млн грн, а потім – 200 млн грн. Зокрема, як зазначалося в цьому рішенні, додатковою угодою також було продовжено строк дії Договору до 31 грудня 2026 року.
- (74) Отже, ДП «Укрелекон» було визначено ТОВ «НВП «Гаммаграфік» як єдиного суб'єкта господарювання, який виготовляє та реалізовує засоби контролю на території України, надавши при цьому ТОВ «НВП «Гаммаграфік» переважне право перед іншими заявниками на продовження строку дії укладеного між Відповідачами Договору. Цим було створено обмеження, яке є бар'єром для вступу потенційних конкурентів на ринок засобів контролю.

5.2. Встановлення цін та інших умов придбання та реалізації засобів контролю

- (75) Відповідно до Договору відпускна ціна одного ЗК із 30 січня 2006 року до 29 березня 2013 року для заявників становила 4,15 грн, ПДВ 20 % - 0,83 грн. Разом: 4,98 грн:
 із них вартість робіт ТОВ «НВП «Гаммаграфік» становила 3,40 грн, ПДВ 20% - 0,68 грн. Разом: 4,08 грн;
 із них вартість робіт ДП «Укрелекон» становила 0,75 грн, ПДВ 20% - 0,15 грн.
 Разом: 0,90 грн.
- (76) При цьому 29.03.2013 Додатковою угодою № 2 до Договору вартість була змінена. Відпускна ціна одного ЗК для заявників становила 8,30 грн, ПДВ 20 % - 1,66 грн. Разом: 9,96 грн:
 із них вартість робіт ТОВ «НВП «Гаммаграфік» залишається незмінною, а саме становить 3,40 грн, ПДВ 20% - 0,68 грн. Разом: 4,08 грн;
 а вартість робіт ДП «Укрелекон» становить 4,90 грн, ПДВ 20 % - 0,98 грн.
 Разом: 5,88 грн.
- (77) Як випливає із зазначеного вище, у період із 30 січня 2006 року до 29 березня 2013 року вартість робіт ДП «Укрелекон» у відпускній ціні ЗК у відсотковому відношенні становила 18,07 %, а ТОВ «НВП «Гаммаграфік» – 81,93 %. З 29 березня 2013 року вартість робіт ДП «Укрелекон» у відпускній ціні ЗК у відсотковому відношенні становила 59,04 %, а ТОВ «НВП «Гаммаграфік» – 40,96 %.
- (78) Отже, із січня 2006 року по березень 2013 року ціна за один ЗК не змінювалась. А в березні 2013 року вартість зросла на 100 %. Із них вартість робіт, які виконує за договором ТОВ «НВП «Гаммаграфік», залишилась незмінною, а вартість робіт ДП «Укрелекон» зросла у натуральному виразі на 553,33 %, тобто більше ніж у 5 разів.

- (79) При цьому обсяг робіт, які виконувало ДП «Укрелекон» за Договором з моменту його укладення та після внесення до нього Додатковою угодою від 29.03.2013 відповідних змін щодо вартості, залишався незмінним до 19 серпня 2013 року.
- (80) 19 серпня 2013 року до Договору в частині зобов'язань ДП «Укрелекон» було внесено відповідні зміни та додано роботи, пов'язані з погодженням укладання ТОВ «НВП «Гаммаграфік» із заявниками договору про забезпечення засобами контролю, а саме, передбачена процедура надсилання ТОВ «НВП «Гаммаграфік» запиту на адресу ДП «Укрелекон» щодо можливості укладення із заявником договору про забезпечення ЗК разом з відповідними документами заявника у додатку, подальша перевірка зазначених документів ДП «Укрелекон» та надсилання на адресу ТОВ «НВП «Гаммаграфік» за її результатами примірника запиту з позначкою «погоджено».
- (81) Необхідно звернути увагу на те, що до внесення відповідних змін Додатковою угодою від 19.08.2013 зазначені роботи виконувало ТОВ «НВП «Гаммаграфік» у межах суми 4,08 грн, яка залишилась незмінною. Після передання таких функцій ДП «Укрелекон» вартість робіт ТОВ «НВП «Гаммаграфік» за Договором не була зменшена. Натомість вартість робіт ДП «Укрелекон» зросла на 4,98 грн, тобто більш ніж на 22 % від тієї вартості, за яку ТОВ «НВП «Гаммаграфік», крім переданих функцій, здійснювало ще й виготовлення ЗК.
- (82) При цьому не можна говорити, що Міністерством доходів і зборів України була погоджена відпускна ціна на ЗК, розрахунки до неї та відповідно здійснена перевірка щодо її економічної обгрунтованості, оскільки зазначене погодження відбувалось за процедурою затвердження фінансового плану на рік відповідно до затвердженого наказом Мінекономіки від 02.03.2015 № 205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств» порядку. Таке затвердження фінансового плану не можна вважати механізмом/інструментом регулювання Міністерством вартості.
- (83) За інформацією ДП «Укрелекон», наданою листом від 22.02.2017 № 40, підприємство на момент подання інформації здійснювало певний обсяг робіт відповідно до Договору № 1816 УК від 18.01.2006, укладеного з ТОВ «НВП «Гаммаграфік», а саме:
- 1) Формує щомісячну звітність, а також вчиняє інші юридичні дії, пов'язані із такою звітністю, відповідно до чинного законодавства та забезпечує організаційний, правовий та методичний супровід виконання Договору під час роботи із Замовниками.
 - 2) Забезпечує нерозголошення відомостей ТОВ «НВП «Гаммаграфік», які могли стати відомими ДП «Укрелекон» під час виконання Договору, віднесені до комерційної таємниці ТОВ «НВП «Гаммаграфік».
 - 3) Забезпечує інформування заявників про залучення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» до виконання вимог наказу Державної податкової адміністрації України від 21.09.2004 № 546 «Про впровадження системи державного контролю за виготовленням, реалізацією та застосуванням засобів контролю» та сприяло ТОВ «НВП «Гаммаграфік» в укладанні із заявниками відповідних договорів на забезпечення їх Пломбами.
 - 4) Забезпечує організаційний, правовий та методичний супровід виконання Договору.
 - 5) Забезпечує перевірку документів, наданих заявниками, щодо підтвердження права заявника на отримання засобів контролю та погоджує укладення

ТОВ «НВП «Гаммаграфік» договору про забезпечення заявника засобами контролю.

- б) Забезпечує проведення 2 (два) рази на місяць раптового вибіркового документального звіряння обсягів замовлених, виготовлених та реалізованих (відвантажених) Пломб, складання відповідного акта.
- 7) Отримує від ТОВ «НВП «Гаммаграфік» усю необхідну інформацію й документи для проведення раптового вибіркового документального звіряння обсягів замовлених, виготовлених та реалізованих (відвантажених) Пломб.

(84) Листом № 143-29/08-11388 від 23.10.2017 Комітетом додатково було надіслано ДП «Укрелекон» вимогу про надання інформації для з'ясування підстав включення зазначених у пункті 83 цього рішення обсягів робіт до складу загальних робіт, які здійснює ДП «Укрелекон» на виконання Договору, дій ДП «Укрелекон», які забезпечують виконання цих робіт, а також обґрунтування вартості цих робіт, зокрема пропонувалось:

- 1) Назвати дії/етапи, які забезпечують виконання робіт за кожним із пунктів (1-4, зазначених у пункті 83 цього рішення), при цьому вказати, яких безпосередньо вжито заходів для виконання пунктів (3-4, зазначених у пункті 83 цього рішення), що формували загальний обсяг виконаних робіт ДП «Укрелекон» станом на 01 серпня 2013 року, та надати калькуляцію вартості цих робіт і встановлені та фактичні нормо-години на їх виконання.
- 2) Зазначити підстави для збільшення вартості за виконану ДП «Укрелекон» роботу за Договором з 0,90 грн до 5,88 грн, із врахуванням того, що збільшення робіт у загальному обсязі робіт ДП «Укрелекон» відбулось із серпня 2013 року (додаткова угода № 3 від 19.08.2013).
- 3) Зазначити підстави для включення пункту 5 (зазначеного в пункті 83 цього рішення) робіт до складу загальних робіт, які виконує ДП «Укрелекон» на виконання Договору.
- 4) Назвати дії/етапи, які забезпечують виконання робіт за кожним із пунктів (1-5, зазначених у пункті 83 цього рішення), при цьому вказати, яких безпосередньо вжито заходів для виконання пунктів (3-4, зазначених у пункті 83 цього рішення) та кількість перевірених документів заявників на виконання пункту 5 (зазначеного в пункті 83 цього рішення), що формували загальний обсяг виконаних робіт ДП «Укрелекон» станом на 01 серпня 2015 року, та надати калькуляцію вартості цих робіт і встановлені та фактичні нормо-години на їх виконання.
- 5) Зазначити підстави для включення пунктів 6 та 7 (зазначених у пункті 83 цього рішення) робіт до складу загальних робіт, які здійснює ДП «Укрелекон» на виконання Договору.
- б) Назвати дії/етапи, які забезпечують виконання робіт за кожним із пунктів (1-7, зазначених у пункті 83 цього рішення), при цьому вказати, яких безпосередньо вжито заходів для виконання пунктів (3-4, зазначених у пункті 83 цього рішення), кількість перевірених документів заявників на виконання пункту 5 (зазначеного в пункті 83 цього рішення) та кількість проведених раптових перевірок на виконання пункту 6 (зазначеного в пункті 83 цього рішення), що формували загальний обсяг виконаних робіт ДП «Укрелекон», та надати калькуляцію вартості цих робіт і встановлені та фактичні нормо-години на їх виконання.

(85) У відповідь на вимогу № 143-29/08-11388 від 23.10.2017, листом № 59 від 13.02.2018 ДП «Укрелекон» на пункти вимоги надало фактично однакові пояснення, що на підприємстві не встановлюються і не затверджуються послідовності технологічних процесів під час виконання робіт за Договором, не встановлюються і не затверджуються нормо-години на виконання робіт за

Договором, що за рахунок коштів, отриманих підприємством за Договором, покривається 75 % виробничих витрат та витрат на утримання підприємства (заробітна плата, витрати на оренду приміщення, комунальні та інші експлуатаційні витрати, зв'язок, інтернет, канцелярські товари тощо), що підвищення вартості робіт ДП «Укрелекон» з 0,90 грн (з ПДВ) до 5,88 грн (з ПДВ) відбулось не у зв'язку із збільшенням обсягів робіт сторін за Договором, а внаслідок виникнення об'єктивних економічних чинників (підвищення цін на житлово-комунальні послуги, підвищення ціни на пальне тощо).

- (86) Також листом Комітету від 12.06.2018 № 143-29/08-7093 пропонувалось ДП «Укрелекон» надати інформацію про відпускні ціни за один Засіб контролю за період із квітня 2013 по червень 2018, із зазначенням розрахунку їх вартості за кожною складовою витрат та їх розміру.

Проте у своїй відповіді від 23.08.2018 № 186 ДП «Укрелекон» повідомило: *«Відповідно до п. 11 П(С)БО 16 (далі – Положення) перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) встановлюються підприємством.*

П. 11 Положення встановлено, що собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітнього періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати (вартість сировини, основних матеріалів, допоміжних та інших матеріалів);*
- прямі витрати на оплату праці (заробітна плата та інші виплати робітникам);*
- інші прямі витрати (всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат);*
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати (витрати на управління виробництвом, амортизація основних засобів загальновиробничого призначення та нематеріальних активів загальновиробничого призначення, витрати на опалення, освітлення, водопостачання тощо).*

Таким чином, збільшення відпускної ціни реалізації засобів контролю відповідно до додаткової угоди № 2 від 29.03.2013 до Договору відбулось не у зв'язку зі збільшенням обсягів робіт сторін за Договором, а внаслідок виникнення об'єктивних економічних чинників».

- (87) Однак зазначені у пунктах 85 – 86 цього рішення обґрунтування ДП «Укрелекон» щодо впливу саме об'єктивних економічних чинників на підвищення його вартості робіт були надані лише у співвідношенні 2004 рік з 2012 роком. Тобто, інформація була надана до 2012 року, коли ще обсяг зазначених робіт не було включено до складу робіт ДП «Укрелекон».
- (88) Слід також зазначити, що виникнення об'єктивних економічних чинників стосувалось також і ТОВ «НВП «Гаммаграфік», але, на відміну від вартості робіт ДП «Укрелекон», вартість його робіт залишилась незмінною, навіть при тому, що ТОВ «НВП «Гаммаграфік» виконує основні виробничі складові роботи, і зростання зазначених чинників стосується більшою мірою ТОВ «НВП «Гаммаграфік», ніж ДП «Укрелекон», роботи якого по суті є адміністративними.
- (89) Отже, ДП «Укрелекон» не надало Комітету обґрунтованого пояснення включення визначених у вимозі обсягів робіт до складу загальних робіт, які здійснює

ДП «Укрелекон» на виконання Договору, необхідності збільшення вартості робіт ДП «Укрелекон» з 0,90 грн (з ПДВ) до 5,88 грн (з ПДВ), покращень ефективності роботи ДП «Укрелекон» у результаті її збільшення, та підтвердженнь того, що зазначене підвищення вартості нерозривно пов'язане саме з підвищенням цін на житлово-комунальні послуги, підвищенням ціни на пальне тощо.

- (90) Враховуючи викладене, встановлення ціни на ЗК Додатковою угодою до Договору від 29.03.2013, у частині підвищення вартості ЗК на 100 %, відбулось без відповідного економічного обґрунтування, за відсутності об'єктивних чинників, що вплинули на це, непропорційно зміненим обсягом виконання робіт сторонами за Договором та стало можливим завдяки досягненню домовленості між ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» щодо встановлення ціни на такому рівні.
- (91) При цьому жодними нормативно-правовими актами не обмежено самостійності зазначених суб'єктів господарювання щодо встановлення вартості на ЗК. ДП «Укрелекон» не обмежено як у самостійному визначенні вартості, за якою залучений ним суб'єкт господарювання буде виготовляти та розповсюджувати ЗК, так і в усуненні від процесу визначення вартості, з метою її встановлення самостійно суб'єктом господарювання, що здійснює таке виготовлення та розповсюдження. Так само ТОВ «НВП «Гаммаграфік», у випадку невстановлення умови ДП «Укрелекон» щодо вартості, мало б можливість самостійно визначати ціну виробництва та розповсюдження ЗК.
- (92) Обмеження самостійності кожного із суб'єктів були встановлені Договором за домовленістю сторін, відповідно до якого ціна ЗК була визначена та підлягала зміні за взаємною згодою між ними.
- (93) Під час укладення Додаткової угоди від 29.03.2013 сторони також були вільними від будь-яких зобов'язань одна перед одною щодо необхідності підвищення вартості. При цьому ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» добровільно погодились підвищити вартість ЗК удвічі за рахунок збільшення вартості робіт ДП «Укрелекон» за договором більше ніж у п'ять разів за відсутності об'єктивних на те причин.
- (94) Враховуючи умови Договору щодо переважного права ТОВ «НВП «Гаммаграфік» на укладення його на новий строк, додаткові угоди до Договору (від 27.01.2006 та від 30.01.2006), якими була обмежена загальна вартість ЗК, що зобов'язується централізовано виготовляти в необхідних обсягах ТОВ «НВП «Гаммаграфік», сумою, яка спочатку не перевищувала 90 млн грн, а потім – 200 млн грн, а також додаткової угоди до нього, якою дія Договору була продовжена до 2026 року, без відповідного втручання держави або досягнення домовленості між ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» щодо розірвання зазначеного Договору, змагання між суб'єктами господарювання за отримання ексклюзивного права на виготовлення та розповсюдження ЗК, у тому числі цінова конкуренція, є неможливим.
- (95) Відповідно до інформації, наданої ДФС України листом від 23.02.2017 № 2949/5/99-99-14-05-01-16 у відповідь на вимогу Комітету від 31.01.2017 № 130-29/08-956:
*«Обмеження чи вимоги до кола суб'єктів, які можуть виготовляти, розповсюджувати засоби контролю, ДПА України та їх правонаступниками не встановлювались.
 ...За дорученням Міністерства фінансів України від 17.01.2015 № 31019010-03-10/1146 було проведено розрахунки вартості виготовлення засобів контролю на двох державних підприємствах з огляду на затверджену форму засобу контролю.
 Отримані від них пропозиції засвідчили:
 вартість виготовлення одного засобу контролю без урахування витрат на розповсюдження та формування звітності щодо розповсюдження одного засобу*

контролю, запропонована Державним підприємством «Київська офсетна фабрика», становить 3,98 грн. (з ПДВ);

вартість виготовлення одного засобу контролю без урахування витрат на розповсюдження та формування звітності щодо розповсюдження одного засобу контролю, запропонована Державним підприємством «Поліграфічний комбінат «Україна», становить 4,05 грн. (з ПДВ).

При цьому витрати підприємства-виробника на виготовлення одного засобу контролю були меншими, ніж запропоновано іншими державними підприємствами і становили 2,72 грн. (з ПДВ). Витрати, пов'язані з розповсюдженням та формуванням звітності щодо розповсюдження одного засобу контролю, становили 1,36 грн. (з ПДВ).

Встановлена на сьогодні відпускна ціна засобу контролю передбачає виконання повного комплексу послуг з обліку, реалізації і розповсюдження, ведення баз даних замовлень, персоналізації захисних бланків пломб та формування електронної звітності щодо розповсюдження засобів контролю. Змінювати виробника засобів контролю через гарантоване у такому випадку збільшення вартості виготовлення засобів контролю є недоцільно».

- (96) При цьому необхідно звернути увагу на те, що ДП «Укрелекон» в листах у відповідь на вимоги Комітету зазначає, що також виконує функцію формування електронної звітності, а до відповідних витрат на розповсюдження також входить оплата робіт ДП «Укрелекон» на перевірку документів заявників та відповідне погодження. Зазначене підтверджується Договором.
- (97) Така поведінка в частині встановлення зазначеної ціни реалізації ЗК, складових, що до неї входять, дублювання функцій між ДП «Укрелекон» і ТОВ «НВП «Гаммаграфік», розподілу обов'язків та винагород між ними за Договором призводить до того, що будь-який з інших суб'єктів господарювання, у тому числі потенційні конкуренти – Державне підприємство «Київська офсетна фабрика» та Державне підприємство «Поліграфічний комбінат «Україна», не зможуть запропонувати вартість ЗК, що буде більш економічно вигідною, у зв'язку зі штучно створеною неможливістю виокремлення вартості виготовлення та розповсюдження ЗК із загальної вартості Договору, за рахунок нечіткого перерозподілу обов'язків, у тому числі під час укладення Додаткових угод, і підвищення вартості та збільшення винагороди ДП «Укрелекон» за рахунок встановлення додаткових зобов'язань щодо виконання робіт.
- (98) За умови наявності чіткого розподілу витрат та зобов'язань між ДП «Укрелекон» і ТОВ «НВП «Гаммаграфік» у частині розповсюдження та ведення електронних баз даних, потенційні конкуренти могли б запропонувати свою вартість виготовлення та розповсюдження ЗК, що могла б бути нижчою за встановлену Договором. Також, за умови недосягнення між ДП «Укрелекон» і ТОВ «НВП «Гаммаграфік» домовленості за Договором щодо першочергового права ТОВ «НВП «Гаммаграфік» на його укладення на новий строк та його дії до 2026 року, ТОВ «НВП «Гаммаграфік» під час здійснення господарської діяльності на ринку ЗК усвідомлювало б, зокрема під час укладення додаткової угоди щодо підвищення вартості, ризик, який несе майбутня конкуренція за отримання знов такого ексклюзивного права на виготовлення та розповсюдження ЗК, з іншими потенційними учасниками ринку, який змушував би останню таким чином будувати свою поведінку на ринку, щоб не мати негативних відгуків щодо завищеної вартості.
- (99) Завдяки зазначеній узгодженій поведінці ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» змагання між суб'єктами господарювання (можливими виробниками продукції) з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання в частині отримання ексклюзивного права на

певний період часу щодо виготовлення та розповсюдження засобів контролю є неможливим, а покупці (заявники) вимушені придбавати ЗК за узгодженою між зазначеними двома суб'єктами вартістю, яка не має належного обґрунтування, а не за вартістю, яка була б встановлена внаслідок такого змагання, у тому числі цінового.

- (100) Такі узгоджені дії ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» у вигляді укладення договору, яким, зокрема, передбачалися умови встановлення ціни на ЗК та строк дії якого було продовжено до 2026 року, усунули будь-яку конкуренцію на ринку ЗК, яка є найкращим із можливих результатів за певних економічних умов, змістом якої є те, що компанії – потенційні учасники ринку ЗК, які досягнули б найкращих економічних результатів та запропонували найкращі умови, завжди б перемагали на такому ринку.
- (101) Також зазначені дії призводять до недопущення потенційної конкуренції між суб'єктами господарювання, що мають потенційну можливість виготовляти та розповсюджувати ЗК, внаслідок чого вона не може стати реальною.
- (102) Такі дії ТОВ «НВП «Гаммаграфік» і ДП «Укрелекон» є порушеннями, передбаченими:
- пунктом 1 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій шляхом встановлення економічно необґрунтованих цін реалізації засобів контролю;
 - пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій шляхом обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

6. Правова кваліфікація дій Відповідачів

- (103) Згідно з пунктом 1 частини другої статті 6 Закону, одним з видів антиконкурентних узгоджених дій є узгоджені дії, які стосуються встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів.
- (104) Згідно з пунктом 5 частини другої статті 6 Закону, антиконкурентними узгодженими діями є також узгоджені дії, які стосуються усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців.
- (105) Як свідчать матеріали справи, підтверджені зібраними доказами, вказані факти у своїй сукупності свідчать про те, що Відповідачі узгоджували свої дії між собою, що підтверджується, зокрема, таким:
- забезпечення виготовлення засобів контролю одним суб'єктом господарювання – ТОВ «НВП «Гаммаграфік»;
 - обмеження доступу потенційним конкурентам на ринок засобів контролю шляхом встановлення дії Договору між Відповідачами до 2026 року;
 - встановлення цін та інших умов придбання та реалізації засобів контролю.
- (106) Враховуючи зазначене, дії Відповідачів, які протягом 01.04.2013 – першого півріччя 2018 року встановлювали економічно необґрунтовані ціни реалізації засобів контролю та обмежували доступ на ринок іншим суб'єктам господарювання, кваліфіковано Комітетом як антиконкурентні узгоджені дії у вигляді встановлення економічно необґрунтованих цін реалізації засобів контролю та обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання відповідно до пункту 1 та 5 частини другої статті 6 Закону.

7. Заперечення Відповідачів та їх спростування

7.1. Заперечення Відповідача-1

- (107) На подання з попередніми висновками ТОВ «НВП «Гаммаграфік» листом від 19.10.2018 № 547 надало заперечення щодо висновків та пропозицій, викладених у поданні про попередні висновки (далі в цьому розділі – Подання), які стосуються наступного.
- (108) ТОВ «НВП «Гаммаграфік» зазначило, що твердження Комітету про змову двох суб'єктів господарювання з метою отримання матеріальних благ, а також твердження про відсутність інформації, яка свідчила б про порядок визначення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» єдиним суб'єктом господарювання, що виготовляє та розповсюджує засоби контролю на конкурентних засадах, є такими, що не відповідають дійсним обставинам справи, оскільки Товариство у 2001 році стало переможцем на Конкурсі з визначення виробника засобів контролю, який проводився в інтересах ДПА України Міжвідомчою комісією. У 2004 році, в ініціативному порядку, Товариством була розроблена та запропонована регулятору для впровадження Автоматизована система державного контролю (АСОК), яка була реалізована Наказом ДПА від 21.09.2004 за № 546 «Про впровадження системи державного контролю за виготовленням, реалізацією та застосуванням засобів контролю».

Також ТОВ «НВП «Гаммаграфік» зазначило, що саме у зв'язку із запровадженням з 01.04.2013 другого етапу виконання Наказу № 546, де почали працювати АРМи системи в уповноваженому підприємстві, Відповідач-1 з певною мірою ймовірності і пов'язує отримання наказу ДП «Укрелекон» № 72/03 від 20.03.2013 про встановлення відпускної ціни засобів контролю з 01.04.2013 у розмірі 9,96 грн за один засіб контролю та про внесення змін до укладеного Договору. При цьому, як зазначає ТОВ «НВП «Гаммаграфік», Товариство як отримувало за комплекс робіт та послуг, що пов'язані з виготовленням і розповсюдженням засобів контролю, до прийняття цього наказу 4,08 грн за одну пломбу, враховуючи ПДВ, так і після встановлення ДП «Укрелекон» нової відпускної ціни засобів контролю в розмірі 9,96 грн з ПДВ за одну пломбу отримує на сьогодні 4,08 грн з ПДВ.

- (109) Зазначені в пункті 108 цього рішення заперечення спростовуються, зокрема, тим, що на вимогу Комітету від 31.03.2017 № 130-29/08-954 щодо отримання інформації та документів про проведений конкурс з визначення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» як виробника засобів контролю, Товариство повідомило: «...*Конкурсних документів та копій щодо проведення зазначеного Конкурсу та його результатів НВП «Гаммаграфік» на даний час немає у зв'язку з великим терміном давності*».

У зв'язку з чим у Комітеті відсутні матеріали конкурсу з обрання виробника засобів контролю, тому вони не можуть бути проаналізовані на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

ДП «Укрелекон» у свою чергу також не надало Комітету інформації та документів щодо процедури та результатів проведення зазначеного конкурсу, а на вимогу Комітету про надання обґрунтування підвищення з 01.04.2013 ціни засобу контролю, ДП «Укрелекон» вказало інші причини, які, як вважає державне підприємство, призвели до підвищення ціни на засіб контролю.

Отже, у Комітеті відсутня інформація, отримана під час розслідування у справі, щодо обґрунтування підвищення рівня ціни на засіб контролю саме впровадженням Автоматизованої системи державного контролю (АСОК) та АРМи системи.

Крім того, зазначаємо, що проведення у 2001 році Конкурсу з визначення виробника засобів контролю не спростовує фактів та висновків Комітету щодо продовження дії договору до 2026 року, збільшення обсягів виготовлення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» засобів контролю та щодо збільшення з 01.04.2013 відпускної ціни засобів контролю.

Отже, зазначені заперечення не беруться до уваги.

- (110) Зауваження ТОВ «НВП «Гаммаграфік» щодо неправильного визначення Комітетом ринку спростовується тим, що Комітет під час розгляду справи № 143-26.13/107-17 при визначенні ринку, на якому діють Відповідачі, керувався положеннями Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р (далі – Методика).

У розділі 4 цього рішення міститься детальний аналіз визначення ринку, на якому діють Відповідачі.

Комітет під час розслідування справи № 143-26.13/107-17, застосовуючи чинні нормативно-правові акти у сфері використання реєстраторів розрахункових операцій та книги обліку розрахункових операцій, керуючись Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, визначив, що засіб контролю є таким, що не має товарів-замінників, оскільки за споживчими характеристиками, функціональним призначенням, умовами споживання та реалізації на території України не має подібного або аналогічного засобам контролю товару.

- (111) Усі інші надані листом від 19.10.2018 № 547 заперечення Відповідача-1 спростовуються матеріалами справи № 143-26.13/107-17 та наведеною в цьому рішенні інформацією.
- (112) 06.12.2018 під час розгляду справи № 143-26.13/107-17 на засіданні Комітету керівник ТОВ «НВП «Гаммаграфік» Касярум І.П. повідомив, що підвищенню ціни на засіб контролю сприяв наказ ДП «Укрелекон» від 20.03.2013 № 72/03 (далі – Наказ) про встановлення з 01.04.2013 відпускної ціни на засіб контролю в розмірі 9,96 грн, про що було зазначено в протоколі засідання Комітету від 06.12.2018 № 87, пункт 4.

Як результат прийнятого ДП «Укрелекон» наказу, 29.03.2013 Відповідачами було підписано Додаткову угоду № 2 до Договору № 1816УК від 18.01.2006 та взаємно узгоджено, що відпускна ціна однієї Пломби для Заявників становить 9,96 грн з ПДВ. При цьому в Комітеті відсутня інформація, а ТОВ «НВП «Гаммаграфік» не доведено, що ним вчинялись дії щодо узгодження з контрагентом (ДП «Укрелекон») питання підвищення відпускної ціни засобу контролю. ТОВ «НВП «Гаммаграфік», як самостійний господарюючий суб'єкт, є вільним у виборі поведінки з іншими контрагентами та самостійно приймає рішення, пов'язані з господарською діяльністю. За умов виникнення суперечності між сторонами під час укладення господарського договору, щодо змісту тексту договору, додатків або специфікації до нього, одна сторона надсилає іншій проект договору з такими позиціями, які вона вважає за доцільне до включення або зміни.

Пункт 4 статті 181 Господарського кодексу визначає, що за наявності заперечень щодо окремих умов договору сторона, яка одержала проект договору, складає протокол розбіжностей, про що робить застереження в договорі, та у двадцятиденний строк надсилає другій стороні два примірники протоколу розбіжностей разом з підписаним договором.

Отже, враховуючи пояснення керівника ТОВ «НВП «Гаммаграфік» щодо встановлення ціни на виконання Наказу, які були надані на засіданні Комітету, підвищення ціни на засіб контролю відбулось як результат узгодженої антиконкурентної поведінки Відповідачів щодо підвищення відпускної ціни засобу контролю з 4,98 грн з ПДВ до 9,96 грн з ПДВ.

Також ТОВ «НВП «Гаммаграфік» листом від 06.12.2018 (вх. № 8-01/14861 від 10.12.2018) надало Комітету заяву про залучення доказів до справи у вигляді копій договорів ТОВ «НВП «Гаммаграфік» і супроводжувальних документів до них, зокрема копію Протоколу-рішення № 4 від 14.06.2001 Міжвідомчої комісії щодо визначення підприємства-виробника засобів контролю.

Однак подана Відповідачем-1 інформація, а саме наданий Протокол-рішення Міжвідомчої комісії про результати конкурсу для визначення підприємства – виробника засобів контролю, не містить визначених підстав для обрання саме ТОВ «НВП «Гаммаграфік» виробником засобів контролю. Відсутність іншої документації, зокрема порядку проведення зазначеного конкурсу, не дає змоги Комітету оцінити прозорість проведення конкурсу для визначення підприємства – виробника засобів контролю, в тому числі проведення його на конкурентних (конкурсних) засадах.

Отже, як вже зазначалося вище, проведення у 2001 році Конкурсу з визначення виробника засобів контролю не спростовує фактів та висновків Комітету щодо продовження дії договору до 2026 року, збільшення обсягів виготовлення ТОВ «НВП «Гаммаграфік» засобів контролю та щодо збільшення з 01.04.2013 відпускної ціни засобів контролю.

7.2. *Заперечення Відповідача-2*

- (113) На подання з попередніми висновками ДП «Укрелекон» листом від 22.10.2018 № 218 надало Комітету заперечення щодо висновків та пропозицій, викладених у поданні про попередні висновки (далі в цьому розділі – Подання), які крім тих, що по суті аналогічні запереченням ТОВ «НВП «Гаммаграфік», стосуються наступного.
- (114) ДП «Укрелекон» зазначило, що запроваджена система контролю щодо виготовлення, реалізації та застосування засобів контролю повною мірою задовольняє інтереси бізнесу, є прозорою, надає всі можливості для контролю зі сторони держави та не містить антиконкурентних узгоджених дій, що *«...не можна говорити, що не проводилися ніякі заходи (вивчення ринку, перемовини, конкурси, інше) із-за відсутності у ДП «Укрелекон» підтверджуючих документів»*, що висновки Комітету, викладені в пунктах 52 та 56 Подання, є помилковими.
- (115) Однак зазначене спростовується, зокрема, вказаною в пункті 109 цього рішення інформацією та матеріалами справи № 143-26.13/107-17.
- (116) У наданих запереченнях ДП «Укрелекон» також не погоджується з висновком, що надання переважного права на продовження строку Договору створює обмеження, яке є бар'єром для вступу потенційних конкурентів, та зазначає, що положення п 3.3 Договору, укладеного між Відповідачами, має лише декларативний характер і не було реалізовано сторонами договору.
- (117) Проте зазначене спростовується наступним.

Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Отже, укладання угоди (Договору) між ТОВ «НВП «Гаммаграфік» і ДП «Укрелекон» є узгодженими діями у розумінні законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, ринковою (монопольною) владою є здатність суб'єкта господарювання (групи суб'єктів господарювання) визначати чи суттєво впливати на умови обороту товару на ринку, не допускати, усувати, обмежувати конкуренцію, зокрема підвищувати ціну та підтримувати її вище рівня ціни, що існував би за умов значної конкуренції.

Як зазначено в цьому рішенні, ТОВ «НВП «Гаммаграфік» самостійно не має ринкової влади, оскільки державою надано саме ДП «Укрелекон» повноваження в частині делегування функції організації централізованого виготовлення та розповсюдження засобів контролю і формування звітності щодо розповсюдження засобів контролю.

Також необхідно зазначити, що Додатковою угодою № 3 від 19.08.2013 до Договору були встановлені додаткові обмеження самостійності ТОВ «НВП «Гаммаграфік» щодо реалізації ЗК, а саме: передбачена процедура надсилання запиту ТОВ «НВП «Гаммаграфік» на адресу ДП «Укрелекон» щодо можливості укладення із заявником договору про забезпечення ЗК разом з відповідними документами заявника в додатку; подальша перевірка зазначених документів ДП «Укрелекон» та надіслання на адресу ТОВ «НВП «Гаммаграфік» за її результатами примірника запиту з позначкою «погоджено».

Отже, дії ТОВ «НВП «Гаммаграфік» та ДП «Укрелекон» у вигляді укладення договору, яким, зокрема, передбачалися умови встановлення ціни на засіб контролю та строк дії якого було продовжено до 2026 року, є узгодженими, та у свою чергу усунули будь-яку конкуренцію на ринку засобів контролю.

(118) Усі інші надані заперечення Відповідачем-2 спростовуються матеріалами справи та наведеною в цьому рішенні інформацією.

(119) Отже, надані Комітету зауваження та заперечення Відповідачів у справі не спростовують висновків Комітету, наведених у поданні про попередні висновки за результатами розгляду справи № 143-26.13/107-17.

8. Остаточні висновки Комітету

(120) Отже, доказами, зібраними у справі, доводиться, а зауваженнями й запереченнями Відповідачів не спростовується висновок Комітету про те, що дії Відповідачів, які полягали у:

забезпеченні виготовлення засобів контролю одним суб'єктом господарювання – ТОВ «НВП «Гаммаграфік»;

обмеженні доступу потенційним конкурентам на загальнодержавний ринок засобів контролю шляхом встановлення дії Договору між Відповідачами до 2026 року;
встановленні цін та інших умов придбання та реалізації засобів контролю,

є узгодженими діями, які стосуються вчинення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій шляхом встановлення економічно необґрунтованих цін реалізації засобів контролю та шляхом обмеження доступу на загальнодержавний ринок засобів інших суб'єктів господарювання.

(121) Такі дії Відповідачів заборонені відповідно до частини четвертої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

9. Визначення розміру штрафів

(122) Відповідно до пункту 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема, антиконкурентні узгоджені дії.

(123) Вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом (частина четверта статті 6 Закону).

(124) Відповідно до частини другої статті 52 Закону, за порушення, передбачене пунктом 1 статті 50 Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом.

(125) Відповідно до копії Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за 2017 рік, наданої ТОВ «НВП «Гаммаграфік» листом від 18.10.2018 № 546, дохід Відповідача-1 від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку, у 2017 році становив 13 163 039 (тринадцять мільйонів сто шістдесят три тисячі тридцять дев'ять) гривень.

(126) Відповідно до копії Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за 2017 рік, наданої ДП «Укрелекон» листом від 17.10.2018 № 217, дохід Відповідача-2 від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку, у 2017 році становив 5 985 878 (п'ять мільйонів дев'ятсот вісімдесят п'ять тисяч вісімсот сімдесят вісім) гривень.

(127) Інформація, зазначена у пунктах 125-126 цього рішення, також підтверджується інформацією Головного управління ДФС у місті Києві, наданою листами від 23.10.2018 (вх. № 7-08/12751) та від 29.10.2018 (вх. № 7-08/13073).

(128) Під визначення розміру штрафу Комітет бере до уваги, що законодавство про захист економічної конкуренції не ставить застосування передбаченої ним відповідальності за порушення цього законодавства у залежність від наявності у суб'єкта господарювання вини в будь-якій формі.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист

економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» (ідентифікаційний код 23500426, адреса: 03190, м. Київ, пров. Баумана, буд. 6, кв. 7) та державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» (ідентифікаційний код 32253785, адреса: 04055, м. Київ, пл. Львівська, буд. 8) вчинили порушення, передбачене пунктом 1 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом встановлення економічно необґрунтованих цін реалізації засобів контролю.

2. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» та державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» вчинили порушення, передбачене пунктом 5 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом обмеження доступу на загальнодержавний ринок засобів контролю інших суб'єктів господарювання.

3. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накладати на товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» штраф у розмірі 877 536 (вісімсот сімдесят сім тисяч п'ятсот тридцять шість) гривень.

4. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накладати на державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» штраф у розмірі 399 059 (триста дев'яносто дев'ять тисяч п'ятдесят дев'ять) гривень.

5. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накладати на товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» штраф у розмірі 877 536 (вісімсот сімдесят сім тисяч п'ятсот тридцять шість) гривень.

6. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накладати на державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» штраф у розмірі 399 059 (триста дев'яносто дев'ять тисяч п'ятдесят дев'ять) гривень.

7. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» та державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків «Укрелекон» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення.

8. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство «Гаммаграфік» та державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут технологій товарно-грошового обігу, фінансових і фондових ринків

«Укрелекон» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Головуючий –
перший заступник Голови Комітету –
державний уповноважений

М. НІЖНІК